

Børne- og Undervisningsudvalget
Christiansborg

Ministeriet for Børn og
Undervisning
Ministeren

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf. 3392 5000
Fax 3392 5547
www.uvm.dk

01-06-13

Børne- og Undervisningsudvalget har den 9. april 2013 afgivet beretning om forslag til folketingsbeslutning om forbedring af de frie grundskolers rammevilkår, B 30, fremsat af Liberal Alliance.

Udvalgets beretning indeholder en række politiske tilkendegivelser fra forskellige mindretal i udvalget, som jeg vil forholde mig til i det følgende, idet jeg tager udgangspunkt i beslutningsforslagets fire elementer.

1. Tilbageførelse af koblingsprocenten til 75

Liberal Alliance ønsker, at den gradvise nedsættelse af koblingsprocenten for de frie grundskoler standses, og at koblingsprocenten bringes tilbage på 75.

I beslutningsforslaget er der som begrundelse herfor bl.a. henvist til, at standsningen af den gradvise nedsættelse af koblingsprocenten med 1 procentpoint årligt frem til 2014 vil hindre, at frie grundskoler bliver for eliten.

Regeringen betragter de frie grundskoler som et vigtigt alternativ, som forældrene skal kunne vælge til, uafhængig af deres baggrund. For at sikre den målsætning er der på finansloven for 2013 en fripladspulje på 28 mio. kr. årligt til de frie grundskoler.

Den aktuelle økonomiske situation er imidlertid ikke nem, og det har derfor været nødvendigt på finansloven for 2013 at opretholde de besparelser i genopretningspakken på de frie grundskoler, som blev besluttet af den tidligere regering. Det vil koste knap 230 mio. kr. i 2014 at hæve tilskudsprocenten til 75.

Spørgsmålet om koblingsprocentens størrelse fastsættes på de årlige finanslove, hvorfor politiske forhandlinger herom bør ske i forbindelse med de årlige forhandlinger om det kommende års finanslov. Regerin-

gens forslag til koblingsprocenten for det kommende år vil som sædvanligt være indeholdt i det finanslovsforslag, som finansministeren fremsætter i august måned.

2. Lempelse af fristen for anmeldelse af frie grundskoler

Beslutningsforslagets andet element er et forslag om, at fristen for anmeldelse af nye skoleinitiativer skal rykkes ca. et halvt år tættere på skolestart end i dag.

Efter de gældende regler skal en fri grundskole anmeldes ca. 1 år før skoleårets begyndelse, nærmere bestemt den 15. august året før, hvis skolen ønsker statstilskud. Siden august 2010 har fristen for kommunalbestyrelsens endelige beslutning om nedlæggelse af en folkeskole været den 1. marts inden skolestart. Inden da lå fristen den 1. december i året forud for begyndelsen af det skoleår, hvori nedlæggelsen skulle finde sted. Det vil sige, at fristen for anmeldelse af en fri grundskole ligger tidligere end før, mens fristen for nedlæggelse af en folkeskole ligger senere end før. Enhedslisten opfordrer mig til at tage initiativ til en ændring af anmeldelsesfristen, således at forældre "får reel mulighed for at oprette en friskole til erstatning for en folkeskole, som kommunalbestyrelsen beslutter at nedlægge".

De gældende frister udelukker ikke oprettelse af frie grundskoler med et statstilskud. Til illustration heraf kan det anføres, at der i 2011 og 2012 blev oprettet betydelig flere frie grundskoler end i det foregående år, idet der begge år blev oprettet 22 skoler mod henholdsvis 7 og 8 i de to foregående år. Ligeledes er reglerne for oprettelse af frie grundskoler meget lempelige. Der er ikke krav om forudgående godkendelse, om dokumentation for et lokalt skolebehov eller om, at initiativtagerne ejer skolebygningerne.

Det er dog klart, at de gældende frister gør det vanskeligere end tidligere at oprette en fri grundskole som en øjeblikkelig reaktion på, at f.eks. en folkeskole lukkes. Det er også klart, at de gældende frister letter kommunernes mulighed for at foretage skolenedlæggelser med henblik på at tilpasse skolestrukturen i kommunen, uden at kommunen samtidig risikerer, at det elevgrundlag, som hele planlægningen af den nye struktur hviler på, bliver udhulet som følge af, at en stor del af eleverne pludselig forlader folkeskolen til fordel for en nyoprettet friskole.

Efter regeringens opfattelse er det vigtigt, at der består en fornuftig balance mellem på den ene side hensynet til de forældre, som ønsker at benytte deres grundlovssikrede ret til at oprette et alternativ til den kommunale skole med eget værdigrundlag baseret på særlige pædagogiske, religiøse eller andre principper, og på den anden side hensynet til kommunernes planlægning af skolestrukturen.

Jeg kan derfor ikke tilslutte mig dette element i beslutningsforslaget.

3. Lempelse af reglerne for depositum

Efter de gældende regler skal der i tilknytning til anmeldelsen af en fri grundskole betales et depositum på 30.000 kr. Depositummet falder i to rater: Første rate på 20.000 kr. betales senest den 15. august i året inden, at skolen skal starte. Fristen for første rate er sammenfaldende med fristen for anmeldelsen af skolen. Anden rate, der er på 10.000 kr., betales senest den 1. februar i det år, hvor skolen skal starte. Fristen er sammenfaldende med fristen for indsendelse af skolens vedtægter. Det fulde depositum tilbagebetales, hvis skoleinitiativet kommer i gang i det pågældende skoleår.

Ifølge beslutningsforslaget skal reglerne lempes, således at depositummet også tilbagebetales, selv om skoleinitiativet ikke bliver til noget. Enhedslisten tilslutter sig dette element.

Den forholdsvis lette adgang til at oprette frie grundskoler er et vigtigt element den danske friskoletradition, men uigennemtænkte skoleinitiativer kan hverken forældre eller børn være tjent med. Reglerne om depositum opstiller et værn mod useriøse skoleoprettelser, idet der - i modsætning til, hvad der gælder for frie kostskoler - ikke stilles krav om, at frie grundskoler f.eks. ejer deres egne bygninger. De gældende regler om depositum kan også bidrage til dækning af de udgifter, som er forbundet med sagsbehandling, selv om reglerne ikke er indført med dette mål for øje.

Jeg kan derfor ikke tilslutte mig denne del af beslutningsforslaget. Venstre, Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti har imidlertid i tilknytning til behandlingen af beslutningsforslaget bragt op, om man kunne overveje en mindre vidtgående lempelse af reglerne, således at depositummet bliver lagt i et slags depot i f.eks. 2 eller 3 år og ikke skal indbetales igen, hvis det lykkes initiativtagerne at få skolen op at stå i anden omgang.

Ministeriet har rettet henvendelse til KL og de frie grundskolers foreninger med henblik på en vurdering af, om en sådan ordning vil være lige så egnet som de gældende regler til at dæmme op for skoleinitiativer uden reel bæredygtighed.

KL har tilkendegivet tilfredshed med de gældende regler, men også givet udtryk for forsigtig tilslutning til den af Venstre, Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti skitserede ordning.

Danmarks Privatskoleforening, Dansk Friskoleforening og Lilleskolerne støtter bestræbelser for at gøre de gældende regler om depositum smidige og finder, at en ordning, hvorefter depositum skal gælde i 3 år, vil bidrage til, at skoleinitiativerne bliver seriøse og bæredygtige, idet skoleinitiativerne derved får længere reaktions- og forberedelsestid.

I lyset af de modtagne tilkendegivelser fra KL og de tre skoleforeninger vil jeg positivt overveje en justering af reglerne om depositum ved anmeldelse af en fri grundskole i tråd med det, som Venstre, Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti har peget på som et muligt alternativ til denne del af beslutningsforslaget. Det vil i den forbindelse være vigtigt, at den løsning, som findes, ikke inviterer til omgælse eller misbrug.

Jeg vender tilbage til udvalget, når jeg har afsluttet mine overvejelser.

4. Adgang for frie grundskoler til at oprette dagtilbud til børn i alderen 0 til 2½ år

Beslutningsforslagets fjerde element er et forslag om, at frie grundskolers adgang til at oprette privatinstitution og privat dagpasning skal udvides i forhold til i dag, så den fremover også omfatter børn under 2½ år.

Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti har opfordret mig til redegøre for regeringens nærmere overvejelser, herunder hvilke lovgivningsmæssige initiativer det vil kræve at udvide frie grundskolers mulighed for at oprette dagtilbud til også at omfatte de mindste børn fra 0-2½-årsalderen, samt hvornår et sådant lovgivningsmæssigt initiativ fra regeringen kan forventes.

Jeg kan oplyse, at regeringen vil arbejde for en udvidelse frie grundskolers mulighed for at oprette dagtilbud til også at omfatte de mindste børn fra 0-2½-årsalderen, og at dette vil kræve en ændring af friskolelovens § 36 a.

Indholdet af regeringens lovprogram for næste folketingssamling er dog endnu ikke fastlagt.

Med venlig hilsen

Christine Antorini